

บทที่ 5

ความเสื่อมของจักรวาล

เนื้อหาบทที่ 5

ความเสื่อมของจักรวาล

- 5.1 โลกเสื่อมตั้งแต่เริ่มต้น
- 5.2 ลำดับเหตุการณ์ของความเสื่อม
- 5.3 ความเสื่อมเริ่มจากผู้ปกครอง
- 5.4 ความเสื่อมปรากฏในสังคมมนุษย์
- 5.5 ความเสื่อมขั้นวิกฤติ
- 5.6 สาเหตุแห่งความเสื่อมของมนุษย์
- 5.7 วิธีปกป้องโลกและทำให้โลกเจริญขึ้น
- 5.8 ประโยชน์ของการเข้าใจเรื่องความเจริญและความเสื่อมของมนุษย์

1. ความเสื่อมเริ่มขึ้นเมื่อมนุษย์เริ่มบริโภคอาหารหยาบเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น ทั้งต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ทำให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ลำบากกว่าเดิม ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรต่างๆ ลดน้อยลง เกิดการดูถูกเหยียดหยามและเบียดเบียนซึ่งกันและกัน
2. ความเสื่อมในสังคมมนุษย์ปรากฏต่อเนื่องและรุนแรงขึ้น เมื่อผู้ปกครองดำเนินนโยบายในการปกครองผิดพลาด ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ แต่กลับทำให้ปัญหามานปลายขยายวงกว้างขึ้น
3. ความเสื่อมเกิดจากการที่มนุษย์ละกุศลกรรมบถ ประพฤติอกุศลกรรม โดยความเสื่อมจะรุนแรงขึ้นตามอกุศลกรรมที่มนุษย์ประพฤติ
4. วิธีการที่จะป้องกันโลกและทำให้โลกเจริญขึ้น สามารถทำได้โดยมนุษย์จะต้องประพฤติแต่กุศลกรรมแต่เพียงฝ่ายเดียว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายและเปรียบเทียบถึงเหตุและผลของความเสื่อมและความเจริญที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายผลที่เกิดจากการประพฤติกุศลกรรมและอกุศลกรรมแต่ละประการได้อย่างถูกต้อง

ความเสื่อมของจักรวาล

ความนำ

ในบทที่แล้ว ได้กล่าวถึงการเกิดขึ้นของจักรวาล ตลอดจนสรรพสิ่งทั้งหลาย รวมทั้งโลกและสิ่งต่างๆ ทั้งหลายที่อยู่บนโลก โดยสิ่งต่างๆ เหล่านั้นเกิดขึ้นได้จากการรวมตัวของธาตุ 4 คือ ดิน น้ำ ไฟ และลม ดังที่กล่าวไว้แล้วในบทเรียนที่ 2 ซึ่งในการเกิดขึ้นของสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกัน และในการเกิดขึ้นของแต่ละสิ่งนั้นกินเวลายาวนานมาก จนเราไม่สามารถที่จะใช้หน่วยนับใดๆ ที่ใช้กันในปัจจุบันมาคำนวณระยะเวลาได้ จนกระทั่งเป็นรูปร่างดังที่ปรากฏในโครงสร้างของจักรวาลในบทที่ 3 และต่อมาหลังจากที่จักรวาล และโลกบังเกิดขึ้นแล้ว มนุษย์จึงถือกำเนิดขึ้น มนุษย์ที่เกิดขึ้นในครั้งแรกเกิดแบบโอปปาติกะ เกิดแล้วโตทันที (คือพอมานับเป็นมนุษย์ก็เป็นมนุษย์ที่โตเต็มวัยเลย ไม่ได้หมายถึง เป็นเด็กทารกก่อนแล้วจึงเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างรวดเร็ว) ไม่ต้องอาศัยพ่อแม่เกิด อยู่ได้โดยมีปิติเป็นภักษาหาร ไม่ต้องบริโภคอาหารหยาบ ต่อจากนั้นจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นมากมาย เริ่มตั้งแต่มนุษย์เริ่มกินอาหารหยาบ แสงในตัวหายไป เพศหญิงเพศชายปรากฏ เกิดการก่อสร้างบ้านเรือน แบ่งปันเขตแดน จนกระทั่งมีกษัตริย์เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ฯลฯ

ในบทนี้ จะกล่าวถึงความเสื่อมของจักรวาล ตลอดจนสรรพสิ่งทั้งหลายตามลำดับ ความเสื่อมที่เกิดขึ้นนี้มีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะมนุษย์ตกอยู่ภายใต้อำนาจของกิเลส 3 ตระกูล คือ โภคะ โภคะ และหลง จนไม่สามารถยับยั้งชั่งใจได้ ปล่อยให้อำนาจกิเลสชักนำให้คิด พูด ทำ ในสิ่งที่เป็นเหตุให้โลกเสื่อมลงตามลำดับ

5.1 โลกเสื่อมตั้งแต่เริ่มต้น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันก่อนที่จะกล่าวถึงความเสื่อมของจักรวาลต่อไปจึงขออธิบายในที่นี้ว่า ความเสื่อมของจักรวาลในที่นี้หมายถึง การที่สรรพสิ่งทั้งหลายทุกชนิด ทั้งในโลกและนอกโลก มีสภาพแปรเปลี่ยนวิปริตไปจากสภาพเดิมที่เคยเป็นอยู่ มิได้หมายถึงเฉพาะปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องจักรวาลเท่านั้น และไม่ได้มุ่งเน้นไปถึงช่วงที่จักรวาลจวนเจียนจะถูกทำลายใกล้ดับสลายเต็มที่ แต่จะหมายรวมถึงตั้งแต่เริ่มมีความเสื่อมปรากฏขึ้นต่อสรรพสิ่งในโลก

จากจุดเริ่มต้นหลังจากที่จักรวาลและภพภูมิต่างๆ เกิดขึ้นเป็นรูปร่างดังที่ปรากฏในโครงสร้างของจักรวาลแล้ว สิ่งต่างๆ เริ่มที่จะคงที่ คือ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่ยังคงดำเนินอยู่ก็มีเพียง

ภพภูมิอันเป็นที่อยู่ของมนุษย์ ซึ่งแรกเริ่มเดิมที การเปลี่ยนแปลงมีเพียงเล็กน้อยมาก แต่ทันทีที่มีมนุษย์เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงก็เริ่มเกิดขึ้นทันที และเมื่อมนุษย์เข้าไปมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการต่างๆ การเปลี่ยนแปลงจึงดำเนินไปรวดเร็วขึ้น และยังเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องมาจวบจนกระทั่งปัจจุบัน การที่มนุษย์เข้าไปมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะโดยประการใดก็ตาม ไม่เพียงทำให้สิ่งต่างๆ แปรเปลี่ยนวิปริตผิดไปจากเดิมที่เคยเป็นเท่านั้น ผลจากการกระทำอันเกิดจากความสัมพันธ์นั้น ยังส่งผลให้มนุษย์เองก็เปลี่ยนไปด้วย ซึ่งถ้าได้พิจารณาดูก็จะเห็นว่า สภาพที่เปลี่ยนไปนั้นเป็นลักษณะของอาการเสื่อมอย่างเห็นได้ชัด

จากเดิมมนุษย์ซึ่งลงมาจากพรหมชั้นอาภัสสรานั้น มีผิวพรรณผ่องใส มีรัศมีกายสว่างไสว และมีแสงสว่างเรืองรองในตัว ไม่ต้องอาศัยความสว่างจากภายนอก มีกายเบาบางโปร่งใสไม่มีเพศ สามารถเหาะเหินเดินทางไปมาในอากาศได้ ไม่ต้องบริโภคอาหารหยาบเพราะมีปิตเป็นโภชนาหาร มนุษย์สามารถมีชีวิตอยู่มาช้านาน ด้วยความสะอาดสบายไม่มีความทุกข์ใดๆ เลย แต่ครั้งเมื่อมนุษย์ลี้มรสของจวันดินซึ่งเป็นธาตุหยาบเข้าไป เพราะไม่สามารถข่มอำนาจแห่งความปรารถนาได้ ความเปลี่ยนแปลงจึงเริ่มปรากฏขึ้นทั้งต่อมนุษย์เอง และต่อสิ่งแวดล้อม

ความเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏแก่มนุษย์ คือ มนุษย์มีผิวพรรณหยาบกร้านขึ้น ไม่ผ่องใสดังเดิม รัศมีและแสงสว่างที่เคยมีหายไป เพศหญิงเพศชายปรากฏขึ้น อวัยวะต่างๆ ภายในเกิดขึ้น (เป็นอวัยวะที่สืบเนื่องมาจากการบริโภคอาหารหยาบเข้าไป จึงต้องมีอวัยวะต่างๆ มารองรับ) จากที่เคยเหาะเหินเดินทางในอากาศได้ก็ไม่สามารถทำได้อีก ต้องลงมายืนบนพื้นดินและเมื่อจะเดินทางไป ณ ที่แห่งใด ก็ต้องอาศัยการเดินทางด้วยเท้า

ส่วนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแก่สิ่งแวดล้อมหรือจักรวาลก็คือ ทันทีที่มนุษย์ไม่ดำเนินชีวิตดังที่เคยเป็น จึงส่งผลให้สิ่งต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป จากที่ไม่มีก็ปรากฏขึ้น จากที่มีก็หายไป หรือลดน้อยและเสื่อมลงทั้งปริมาณและคุณภาพ เริ่มตั้งแต่ปรากฏดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ขึ้นเพื่อให้แสงสว่าง จากนั้นดวงดาวทั้งหลายจึงเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ จากที่ไม่มีก็กลางวันกลางคืนก็ปรากฏมีกลางวันกลางคืน ฤดูกาลต่างๆ เกิดขึ้น มีลมพัด มีความร้อน ความเย็น จัวันดินที่เคยมีอย่างอุดมสมบูรณ์และมีรสโอชาค่อยๆ หมดยุคไปกลายเป็นอาหารชนิดซึ่งมีรสโอชาด้อยกว่าและค่อยๆ หมดยุคไปในที่สุดเช่นกัน

จะเห็นว่าโลกหรือจักรวาลนั้นไม่ได้เพิ่งเสื่อมในช่วงหลังนี้ แต่โลกเสื่อมมาตั้งแต่เริ่ม เรียกว่าเสื่อมตั้งแต่มีมนุษย์ พอมนุษย์เกิดโลกก็เริ่มเสื่อม แต่เป็นเพราะความเสื่อมยังไม่ปรากฏชัดเจน เราจึงมองไม่ออกว่าเป็นความเสื่อม อาจจะมีมองว่าเป็นเพียงความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงของการดำเนินไปสู่จุดสมดุล แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะถ้าหากว่าเราเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่เคยมีมาแต่เดิม ทั้งตัวมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเราจะเห็นอย่างชัดเจนว่า มนุษย์และสิ่งแวดล้อมที่มีมาแต่เดิมนั้น มีลักษณะหรือคุณภาพที่ดีกว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า โลกเราเสื่อมตั้งแต่เริ่ม

5.2 ลำดับเหตุการณ์ของความเสื่อม

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการเห็นความเสื่อมที่เกิดขึ้นโดยลำดับ จึงขอนำลำดับเหตุการณ์ของความเสื่อมที่เกิดขึ้นมากล่าวถึงในที่นี้ แม้ว่าจะเคยกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ ไปบ้างแล้วในบทที่ 4 แต่การกล่าวถึงนั้น เป็นลักษณะของลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นในโลกและจักรวาลตลอดจนสังคมมนุษย์ ทำให้เรามองไม่เห็นลักษณะของความเสื่อมที่ปรากฏขึ้น ทั้งที่ความเสื่อม เกิดขึ้นควบคู่มากับความเปลี่ยนแปลง โดยจะได้ลำดับเหตุการณ์ของความเสื่อมที่เกิดขึ้นในที่นี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

หลังจากที่กล่าวแล้วในตอนต้นของบทเรียนนี้ว่า ความเสื่อมปรากฏขึ้นตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว โดยเริ่มปรากฏเมื่อมนุษย์เริ่มมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และความเสื่อมนั้นเกิดขึ้นทั้งแก่สิ่งแวดล้อมและตัวมนุษย์เองดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ต่อจากนั้นความเสื่อมก็ปรากฏขึ้นเรื่อยมาดังนี้

หลังจากที่มนุษย์มีผิวพรรณต่างไปจากเดิม เพราะเหตุที่บริโภคน้ำจืดเข้าไป โดยที่บางพวกมีผิวพรรณดี บางพวกมีผิวพรรณหยาบกร้าน ความที่มนุษย์มีผิวพรรณต่างกัน ทำให้มนุษย์เกิดมานะถือตัว จึงดูถูกดูหมิ่นผู้อื่นในเรื่องผิวพรรณ ต่างก็ว่าตนมีผิวพรรณดีกว่าผู้อื่น ผู้อื่นมีผิวพรรณเลวกว่าตน เพราะความมานะถือตัวจนกระทั่งดูถูกผู้อื่นนี้เอง จัณดินซึ่งเป็นอาหารชนิดแรกที่มนุษย์บริโภคจึงหายไป

เมื่อจันดินได้อันตรธานหายไป ก็ได้ปรากฏอาหารชนิดอื่นขึ้นมาแทน คือ กระบดิน (สะเก็ดดิน) และเครือดิน ตามลำดับ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีรสโอชา แต่น้อยกว่าจันดิน อีกทั้งมีลักษณะของความเป็นธาตุหยาบมากขึ้น ดังนั้นเมื่อมนุษย์บริโภคเข้าไปผิวพรรณจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตามลำดับ ยิ่งบริโภคมากเท่าไรก็ยิ่งเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นผิวพรรณของมนุษย์จึงหยาบกร้านมากขึ้น เกิดความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีผิวพรรณดีกับผิวพรรณเลวกายยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้เกิดมีมานะถือตัวและการดูถูกดูแคลนมากขึ้นตามไปด้วย และเพราะเพราะการดูถูกกันทั้งกระบดินและเครือดินก็ได้อันตรธานหายไป

เมื่อกระบดินและเครือดินหายไปตามลำดับแล้ว ได้ปรากฏข้าวสาลีขึ้น แต่เดิมข้าวสาลีนี้นมีลำต้นสูงใหญ่ มีเมล็ดใหญ่ ไม่มีเปลือก มีคุณค่าทางอาหาร รสอร่อย ขึ้นได้ทั่วไป เมื่อเก็บเกี่ยวไปแล้วก็สามารถงอกออกมามากเหมือนวันหมดสิ้น แต่ครั้งต่อมามนุษย์เกิดความเกียจคร้านขึ้นไม่ยอมออกมาเก็บเกี่ยวบ่อยๆ เมื่อออกมาจึงนำไปครั้งละมากๆ ข้าวสาลีจึงเปลี่ยนไปจากเดิม เริ่มมีรำข้าว มีเปลือก ปรากฏขึ้น เมื่อเก็บไปแล้วก็ไม่งอกขึ้นมามากเหมือนวันหมดสิ้น ค่อยๆ ลดจำนวนหายไป จากที่มีขึ้นทั่วไป ก็ปรากฏเพียงเป็นหย่อมๆ เมล็ดและต้นข้าวสาลีมีขนาดเล็กลง คุณค่าทางอาหารและรสได้เสื่อมลงตามลำดับ

เมื่อข้าวสาลีไม่ได้หาได้ง่ายดังเดิม มนุษย์จึงจับจองกำหนดเขตของตนขึ้น แต่มีมนุษย์บางกลุ่มบางคนเกิดความโลภ ไม่นำข้าวสาลีของตนมาบริโภค แต่กลับไปลักขโมยข้าวสาลีของผู้อื่น ครั้นเจ้าของจับได้ก็ว่ากล่าวตักเตือน แต่ครั้งปล่อยไปแล้วก็ยังลักขโมยอีก เมื่อจับได้ก็กล่าวเท็จปฏิเสธ จึงทำให้เกิด

การทะเลาะวิวาท ต่ำว่า และทำร้ายร่างกายกันด้วยมือ ก้อนดิน และท่อนไม้ นับแต่นั้นมานมนุษย์ก็เริ่มใช้ความรุนแรงต่อกันเรื่อยมา ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

5.3 ความเสื่อมเริ่มจากผู้ปกครอง

หลังจากเกิดการทะเลาะวิวาทขึ้นในหมู่มนุษย์ มนุษย์จึงปรึกษากันให้มีการเลือกตั้งผู้ปกครองขึ้นเป็นกษัตริย์ เพื่อทำหน้าที่ว่ากล่าว ตีเตือนและลงโทษผู้กระทำผิด นับแต่นั้นเหล่ามนุษย์ก็ได้มีกษัตริย์เป็นผู้ปกครองสืบมา กษัตริย์บางพระองค์เป็นผู้มีบุญมากมีอำนาจมาก ทรงเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ พระองค์ทรงเป็นพระราชอาโดยธรรม มีอำนาจเหนือทวีปทั้ง 4 สมบูรณ์ด้วยแก้ว 7 ประการ คือ จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว แก้วมณี นางแก้ว คลุหบดีแก้ว ปริณายกแก้ว ทรงปราบปรามข้าศึกให้อยู่ในพระราชอำนาจโดยธรรม

ในสมัยพระเจ้าจักรพรรดิพระองค์หนึ่ง พระนามว่า ทัฬหเนมิ¹ เมื่อทรงครองราชสมบัติจนเห็นว่า จักรแก้วลอยเคลื่อนออกจากที่ จึงสละราชสมบัติให้พระราชโอรส เสด็จออกผนวชเป็นบรรพชิต เมื่อผนวชได้ 7 วัน จักรแก้วอันตรธานหายไป จึงตรัสให้คำแนะนำแก่พระราชโอรสองค์ใหญ่ให้ประพฤติจักกวัตติวัตร (ข้อพึงปฏิบัติของพระเจ้าจักรพรรดิ) เพื่อที่จะให้จักรแก้วมาปรากฏว่า

1. ให้ปกครองบ้านเมืองโดยธรรม ค้ำครองป้องกันชนทุกหมู่เหล่า และสัตว์ทั้งหลาย อย่าให้สิ่งที่ไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นในแว่นแคว้น

2. ให้ทรัพย์แก่ผู้ไม่มีทรัพย์

3. เข้าไปสอบถามสมณพราหมณ์ ที่ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม ถึงสิ่งที่เป็นกุศล อกุศล กรรมที่มีโทษและไม่มีโทษ กรรมที่ควรเสพและไม่ควรเสพ กรรมที่ทำอันเป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อสุข และกรรมที่ทำอันเป็นไปเพื่อความไม่เป็นประโยชน์ เป็นทุกข์ แล้วประพฤติแต่กรรมที่เป็นกุศล เว้นกรรมที่เป็นอกุศล

พระราชโอรสฟังคำของพระบิดาแล้ว ปฏิบัติตามคำของพระบิดา ดังนั้นจักรแก้วจึงปรากฏขึ้น พระองค์ทรงประทับเหนือจักรแก้ว เสด็จไปยังทิศต่างๆ พระราชาในทิศนั้นๆ ต่างก็เชื่อเชิญพระองค์และยอมอยู่ใต้พระราชอำนาจ พระองค์ได้ตรัสให้โอวาทว่า

“พวกท่านไม่พึงฆ่าสัตว์

ไม่พึงถือเอาของที่เจ้าของไม่ได้ให้

ไม่พึงประพฤติผิดในกามทั้งหลาย

ไม่พึงกล่าวคำเท็จ

ไม่พึงดื่มน้ำเมา”

¹ จักกวัตติสูตร, ทัศนิกาย ปาฏิกวรรค, มก. ที่ 15 ข้อ 33-50 หน้า 99-123.

แล้วทรงให้พระราชานี้ในแคว้นนั้นๆ ปกครองแคว้นของตนดังเดิม แล้วก็ทรงเสด็จไปปราบปราม และให้โอวาทพระราชานี้ในทิวทัศน์ ในทำนองเดียวกันนี้ จนครบทั่วทั้งพระราชอาณาเขต จากโอวาทที่ให้แก่พระราชานี้ในแคว้นต่างๆ จะเห็นว่าเป็น คีล 5 ในปัจจุบันนี้ ดังนั้นคีล 5 จึงไม่ใช่ของใหม่ เป็นของที่มีคู่โลก มีมาก่อนพระพุทธศาสนา ไม่ใช่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติขึ้น แต่เป็นธรรมเนียมของพระเจ้าจักรพรรดิ เมื่อพระเจ้าจักรพรรดิบังเกิดขึ้นในโลก จะเป็นพระองค์ใดก็ตาม พระองค์จะตรัสโอวาทสั่งสอนให้มนุษย์รักษาคีล 5 และเมื่อมนุษย์ในยุคสมัยใดรักษาคีล 5 ยุคสมัยนั้นก็จะมีแต่ความสงบสุข ไม่มีการเบียดเบียนกันและกันเกิดขึ้น

พระเจ้าจักรพรรดิพระองค์ต่างๆ ที่สืบทอดราชสมบัติ ทรงกระทำเช่นนี้ทุกพระองค์เรื่อยมา จนกระทั่งพระองค์ที่ 7 เมื่อทรงเห็นว่า จักรแก้วเคลื่อนจากที่จึงเสด็จออกผนวชเป็นบรรพชิต และทรงตรัสให้พระราชโอรสองค์ใหญ่ประพฤติดังกัณฑ์วัตร ครั้นเมื่อผนวชได้ 7 วัน จักรแก้วก็อันตรธานหายไป เมื่อพระราชโอรสซึ่งสืบราชสมบัติต่อมานั้นทราบ แม้ว่าจะทรงเสียพระทัย ก็ไม่เสด็จไปเข้าเฝ้าฯ ผู้เป็นพระราชบิดา เพื่อทูลถามถึงกัณฑ์วัตร แต่ทรงปกครองแคว้นตามมติของพระองค์

5.4 ความเสื่อมปรากฏในสังคมมนุษย์

เมื่อพระองค์ทรงปกครองประชาราษฎร์ตามมติของพระองค์ ความเจริญจึงไม่ปรากฏเหมือนครั้งพระเจ้าจักรพรรดิพระองค์ก่อนๆ เหล่าเสนาอำมาตย์ จึงกราบทูลถึงเหตุที่เกิดขึ้น และแนะนำให้พระองค์ตรัสถามกัณฑ์วัตรจากท่านต่างๆ ที่ทรงจำกัณฑ์วัตรได้ พระองค์สดับแล้วจึงให้ประชุมท่านที่ทรงจำได้ทั้งหลายเหล่านั้นแล้วตรัสถามถึงกัณฑ์วัตร

เมื่อทรงทราบกัณฑ์วัตรแล้ว ไม่ทรงนำมาใช้ปฏิบัติทุกข้อ ทรงนำมาเพียงบางประการเท่านั้น โดยทรงจัดให้มีการรักษาป้องกันอันชอบธรรม แต่ไม่ได้พระราชทานทรัพย์ให้แก่ผู้ที่ไม่มียศ เมื่อไม่มีการพระราชทานทรัพย์แก่ผู้ที่ไม่มียศ จึงเกิดความขัดสนขึ้นอย่างแพร่หลาย ครั้นความขัดสนเกิดขึ้นเช่นนั้น จึงเกิดการขโมยทรัพย์กันขึ้น เมื่อผู้ที่เป็นขโมยถูกจับได้และถูกสอบถามก็ตอบว่าทำอย่างนั้นเพราะไม่มีสิ่งใดเลี้ยงชีพ เมื่อพระราชาสดับดังนั้น จึงทรงพระราชทานทรัพย์ให้แก่ผู้เป็นขโมยนั้น เพื่อนำไปเลี้ยงชีวิตและประกอบกิจการงาน

เมื่อชนทั้งหลายทราบว่า ผู้เป็นขโมยได้รับพระราชทานทรัพย์ จึงพากันขโมยทรัพย์ของผู้อื่นอย่างแพร่หลายด้วยปรารถนาจะได้รับพระราชทานทรัพย์ พระราชาทรงพิจารณาว่าหากจะพระราชทานทรัพย์แก่ผู้ขโมยต่อไป จะทำให้การลักขโมยแพร่ระบาดยิ่งขึ้น จึงรับสั่งให้ลงโทษผู้ที่เป็นขโมยเหล่านั้น ด้วยการโกนศีรษะ มัดพาไปตามท้องถนน แล้วตัดศีรษะเสียประจาน

เมื่อพวกโจรทราบว่า พระราชาลงโทษผู้ที่เป็นขโมยด้วยการประหารชีวิต จึงจัดทำอาวุธ ของมีคม

ต่างๆ ขึ้น ทำการปล้นทรัพย์สินของผู้อื่น และฆ่าผู้เป็นเจ้าของทรัพย์ด้วยการตัดศีรษะบ้าง การฆ่ากันจึงปรากฏขึ้นอย่างแพร่หลาย

และเมื่อมีการลงโทษประหารชีวิตผู้ที่เป็นขโมย ครั้นเมื่อถูกจับได้และถูกสอบถาม ผู้ที่เป็นขโมยก็จะกล่าวเท็จปฏิเสธว่าตนไม่ได้ขโมย การกล่าวคำเท็จจึงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายตามมา เหตุที่เกิดขึ้นเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นการขโมยทรัพย์ การฆ่าผู้อื่น การกล่าวเท็จ ล้วนมาจากการที่พระราชามีได้ประพฤติดังกล่าวผิดวิสัยอย่างถูกต้อง เพราะไม่ได้ทรงพระราชทานทรัพย์แก่ผู้ไม่มีทรัพย์มาแต่ต้น

เมื่อมนุษย์ต่างพากันทำปาณาติบาต และกล่าวมุสาหากันเป็นอันมาก จึงทำให้อายุและผิวพรรณเสื่อมลง เมื่ออายุและผิวพรรณของมนุษย์คนนี้เสื่อมลง บุตรของพวกเขาก็มีอายุเสื่อมลงไปด้วย บุตรของมนุษย์ที่มีอายุ 80,000 ปี จะมีอายุเหลือ 40,000 ปี เมื่อมนุษย์มีอายุ 40,000 ปี ผู้ที่ลักขโมยทรัพย์ผู้อื่นครั้นถูกจับได้ก็จะกล่าวเท็จทั้งๆ ที่รู้ จึงทำให้ผิวพรรณ และอายุเสื่อมลงไปอีก ส่งผลให้บุตรของผู้ที่มีอายุ 40,000 ปี มีอายุเหลือ 20,000 ปี

เมื่ออายุของมนุษย์มีอายุ 20,000 ปี คนทั้งหลายพากันกล่าวคำส่อเสียด เช่น เมื่อขโมยทรัพย์ผู้อื่นแล้วถูกจับได้ ก็จะมีกล่าวชดทอนว่าผู้นั้นขโมยของผู้นี้ เพราะเหตุแห่งการผิดศีลนี้เอง ผิวพรรณและอายุของมนุษย์จึงเสื่อมลงไปอีก โดยบุตรของผู้ที่มีอายุ 20,000 ปี จะมีอายุเหลือ 10,000 ปี เมื่อมนุษย์อายุ 10,000 ปี ผิวพรรณจะเสื่อมลงมามาก จะมีทั้งผู้ที่มีผิวพรรณดี และผู้ที่มีผิวพรรณไม่ดี พวกที่มีผิวพรรณไม่ดี จึงพึงเล็งพวกที่มีผิวพรรณดี และได้ประพฤติก่อกรรมของผู้อื่น

เพราะเหตุที่มนุษย์กระทำความหยาบช้าขึ้นทุกที อายุและวรรณะจึงเสื่อมลงตามลำดับ ทำให้บุตรของผู้ที่มีอายุ 10,000 ปี อายุลดลงเหลือ 5,000 ปี ครั้นเมื่อมนุษย์มีอายุเหลือ 5,000 ปี ธรรม 2 ประการ ก็แพร่หลาย คือ ผรุสวาจา และสัมผัปปลาปะ (คำหยาบและคำเพ้อเจ้อ) ดังนั้นอายุและผิวพรรณจึงเสื่อมลงไปอีก บุตรของผู้ที่มีอายุ 5,000 ปี จึงเหลือ 2,500 ปีบ้าง 2,000 ปีบ้าง

ครั้นเมื่อมนุษย์มีอายุ 2,000 ปี อภิชฌาและพยาบาท คือ ความคิดพึงเล็งในทรัพย์ของผู้อื่น และความคิดเบียดเบียนก็แพร่หลายขึ้น ด้วยเหตุนี้อายุและวรรณะจึงเสื่อมลงไปอีก โดยบุตรของผู้ที่มีอายุ 2,000 ปี ก็ถอยลงเหลือ 1,000 ปี เมื่อมนุษย์มีอายุเหลือ 1,000 ปี มิจฉาทิฎฐิ คือ ความเห็นผิดได้แพร่หลายขึ้น อายุและวรรณะจึงเสื่อมลง โดยบุตรของผู้ที่มีอายุ 1,000 ปี จะมีอายุเหลือ 500 ปี

เมื่ออายุมนุษย์ลดลงมาถึง 500 ปี ได้ปรากฏธรรม 3 ประการ แพร่หลายในหมู่มนุษย์ คือ มีความกำหนัดในฐานะอันไม่ชอบธรรม (อธรรมราคะ) มีความโลภไม่มีที่สิ้นสุด (วิสมโลภะ) และกำหนดด้วยอำนาจความพอใจผิดธรรมดา (มิจฉาธรรม) เพราะธรรมทั้ง 3 นี้แพร่หลาย บุตรของมนุษย์ที่มีอายุ 500 ปี จึงมีอายุเหลือ 250 ปีบ้าง 200 ปีบ้าง

เมื่อมนุษย์มีอายุเหลือ 250 ปี เหล่ามนุษย์จะพากันไม่ปฏิบัติชอบในมารดา ในบิดา ในสมณพราหมณ์ และไม่อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล

5.5 ความเสื่อมขั้นวิกฤติ

เพราะเหตุที่มนุษย์พากันประพฤตินิสัยที่เป็นอกุศล ละทิ้งที่เป็นกุศล อายุและผิวพรรณของมนุษย์จึงเสื่อมลงไปตามลำดับ จนกระทั่งเมื่อมนุษย์มีอายุเหลือเพียง 10 ปี เมื่อมาถึงยุคนี้ มนุษย์เพศหญิงจะมีสามีตั้งแต่อายุเพียง 5 ปี อาหารต่างๆ ที่ประณีตที่เคยมี คือ เนยใส เนยข้น น้ำผึ้ง น้ำอ้อย และเกลือ จะอันตรธานหายไปจนหมดสิ้น อาหารที่ดีที่สุดในยุคนั้น คือ หล้ากับแก้ม ซึ่งเปรียบได้กับ ข้าวสาลี ข้าวสุก และเนื้อที่ถือว่าเป็นอาหารอย่างดีที่สุดในยุคปัจจุบัน

ในยุคนี้ กุศลกรรมบถ 10 จะไม่มีเหลือเลย โลกจะมีแต่อกุศลกรรมบถ 10 มนุษย์ทั้งหลายต่างไม่ปฏิบัติชอบในมารดา ในบิดา ในสมณพราหมณ์ และไม่อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล แต่ทั้งที่เป็นเช่นนั้น มนุษย์ที่ประพฤตินั้นกลับได้รับการบูชาสรรเสริญ ทั้งนี้เพราะมนุษย์ไม่รู้ว่าสิ่งใดเป็นกุศล สิ่งใดเป็นอกุศล ยิ่งไปกว่านั้นมนุษย์ในยุคนี้จะเสพอสังขาร สมองไม่เลือกหน้า ไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติ มิตร ศิษย์ อาจารย์ ต่างสมองสับสนกับอาการของสัตว์ทั้งหลาย

นอกจากจะสมองสับสนไม่เลือกหน้าแล้ว มนุษย์ในยุคนี้ยังเกิดความอาฆาต พยาบาท คิดร้ายต่อกันอย่างแรงกล้า ประดุจพราณเห็นเนื้อ ด้วยความอาฆาตพยาบาทอย่างแรงกล้านี้เอง มนุษย์จึงต่างประหัตประหารกัน โดยที่ไม่เลือกว่าผู้นั้นจะเป็น บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา พี่ หรือน้อง ต่างก็คว่ำอาวุธของมีคมต่างๆ ฆ่ากันดูจะเห็นกันและกันเป็นเช่นเนื้อ

ช่วงของการเข่นฆ่ากันนี้เรียกว่า สัตถันตรกัป จะกินเวลา 7 วัน ระหว่าง 7 วัน ที่มนุษย์ฆ่ากันนี้ จะมีมนุษย์กลุ่มหนึ่งคิดว่า เราอย่าฆ่าใคร และใครอย่าฆ่าเรา แล้วชวนกันหลบเข้าไปอยู่ตามป่า ซอกเขา หรือระหว่างเกาะ ดำรงชีพโดยมีรากไม้และผลไม้ในป่าเป็นอาหาร จนกระทั่งครบ 7 วัน จึงออกมาจากที่ซ่อน เมื่อพบกันต่างก็สวมกอดกันและกัน แล้วก็คิดขึ้นว่า การที่ความเสื่อมทั้งหลายเกิดขึ้นนี้ เป็นเพราะสมทานธรรมที่เป็นอกุศล จึงชวนกันทำสิ่งที่ เป็นกุศล งดเว้นปาณาติบาต

เมื่อมนุษย์เหล่านั้นต่างก็ประพฤติกรรมอันเป็นกุศล อายุและผิวพรรณจึงเจริญขึ้น บุตรของมนุษย์เหล่านั้นจึงมีอายุมากขึ้น เป็น 20 ปี และเมื่อมนุษย์ในยุคถัดๆ มา ประพฤติกุศลธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป อายุและผิวพรรณของเขาก็เจริญขึ้นไปอีก บุตรของเขาก็อายุมากขึ้นเป็นลำดับ

5.6 สาเหตุแห่งความเสื่อมของมนุษย์

จากความเสื่อมที่เกิดขึ้นโดยลำดับนี้ จะเห็นว่า ล้วนมีสาเหตุมาจากมนุษย์ คือ เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งสิ้น และผู้ที่รับผลของการกระทำมากที่สุดก็คือมนุษย์เช่นกันที่เป็นทั้งนี้เพราะมนุษย์ต่างก็มีกิเลสด้วยกันทั้งสิ้น ต่างแต่ว่ามีมากหรือน้อย ทั้งนี้ก็อยู่ที่ว่าใครจะรู้หรือไม่รู้ และเมื่อรู้แล้วคิดที่จะขจัดมันออกไปหรือไม่ ถ้าไม่ขจัดมันออกไปตัวเราก็เหมือนหุ่นที่ถูกเชิดตลอดเวลา ซึ่งถ้ากิเลสมีมาก เราก็ไม่สามารถจะควบคุมตัวเราเองได้เลย จะทำอะไรก็ถูกกิเลสชักนำบังคับให้ทำ ด้วยความโลภ ความโกรธ และความหลง

และเนื่องจากมนุษย์ถูกกิเลสควบคุมนี้เอง จึงทำในสิ่งที่เป็นอกุศล เมื่อทำในสิ่งที่เป็นอกุศล ความเสื่อมจึงเกิดขึ้น และขยายผลตามลำดับ ซึ่งจากลำดับเหตุการณ์ของความเสื่อมที่เกิดขึ้นดังปรากฏใน จักกวัตติสูตรที่นำเสนอไปนั้น เราสามารถเห็นลำดับของอกุศลธรรมที่มนุษย์ได้กระทำ จนเป็นเหตุให้โลก และตัวมนุษย์เองเสื่อมลงตามลำดับดังนี้

หลังจากที่พระราชามีได้ประพจน์จักกวัตติวัตร ดังที่พระเจ้าจักรพรรดิพระองค์ก่อนๆ เคยกระทำ มา อกุศลกรรมที่มนุษย์กระทำเป็นสิ่งแรกคือ การลักขโมยถือเอาสิ่งของที่ไม่ได้ให้ (อทินนาทาน) อกุศลกรรมต่อมาคือ การฆ่าชีวิตผู้อื่น (ปาณาติบาต) การกล่าวคำเท็จ (มุสาวาท) กล่าวคำส่อเสียด (ปิสุณาวาจา) การประพจน์ผิดในกาม (กาเมสุมิฉฉาจาร) การกล่าวคำหยาบคาย (พรุสวาจา) และคำเพ้อเจ้อ (สัมผัปปลาปะ) เกิดความคิดอกุศลและมีความพยายาม จนในที่สุดมีความคิดเป็นมิฉฉาปฏิญญา

นอกจากจะประพจน์สิ่งที่เป็นอกุศลธรรมทั้ง 10 ประการแล้ว สิ่งที่มนุษย์กระทำต่อไปก็คือ มีความกำหนัดในราคะอันไม่ชอบธรรม (อธรรมราคะ) ความโลภไม่เลือก (วิสมโลภะ) ความกำหนัดด้วยอำนาจความพอใจผิดธรรมดา (มิฉฉาธรรม) เมื่อธรรม 3 ประการนี้แพร่หลาย มนุษย์จึงพากันไม่ปฏิบัติชอบในมารดา บิดา สมณะ พรหมณ์ ไม่อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล

จนกระทั่งในช่วงที่มนุษย์มีอายุขัย 10 ปี มนุษย์จะไม่มีจิตคิดเคาพยากรณ์ในบิดา มารดา ผู้เป็นญาติ ตลอดจนครูอาจารย์ ต่างสมสู่ปะปนกันดูอาการของสัตว์ดิรัจฉาน และทำยที่สุดต่างก็อาฆาตพยาบาทลงมือเช่นฆ่ากันไม่เลือกกว่าเป็นผู้ใด

จากสิ่งที่ยมนุษย์ได้กระทำ จนเป็นสาเหตุให้โลกและสังคมมนุษย์เสื่อมลงตามลำดับนั้น เป็นเพราะมนุษย์ประพจน์ในสิ่งที่พระพุทธศาสนาเรียกว่า อกุศลกรรมบถ ซึ่งมีอยู่ 10 ประการ โดยที่อกุศลกรรมนี้เป็นทางแห่งความชั่ว เป็นทางที่นำไปสู่ความเสื่อม ความทุกข์ และทุกข์ ซึ่งอกุศลกรรมบถ 10 นี้ จัดการกระทำออกเป็น 3 ทาง คือ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ

อกุศลกรรมที่กระทำทางกายเรียกว่า **กายกรรม** มี 3 ประการ ประกอบด้วย

1. ปาณาติบาต การทำให้ชีวิตสิ้นไป ทั้งมนุษย์ สัตว์ และรวมทั้งตัวเราเอง
2. อทินนาทาน การถือเอาสิ่งของที่ไม่ได้ให้ โดยอาการของขโมยลักทรัพย์
3. กาเมสุมิฉฉาจาร การประพจน์ผิดในกาม (นอกใจคู่ครองของตน ล่วงละเมิดในบุตรภรรยาสามีของผู้อื่น)

อกุศลกรรมที่กระทำทางวาจาเรียกว่า **วจีกรรม** มี 4 ประการ ประกอบด้วย

1. มุสาวาท การพูดเท็จ
2. ปิสุณาวาจา การกล่าววาจาส่อเสียด
3. พรุสวาจา การกล่าววาจาหยาบคาย
4. สัมผัปปลาปะ การกล่าววาจาเพ้อเจ้อ

อกุศลกรรมที่กระทำทางใจเรียกว่า **มโนกรรม** มี 3 ประการ ประกอบด้วย

1. อภิชฌา ความคิดเพ่งเล็งอยากได้ทรัพย์สินของผู้อื่น
2. พยาบาท ความคิดที่จะทำร้ายผู้อื่น
3. มิจฉาทิฎฐิ ความเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม

ซึ่งการเป็นผู้มีมิจฉาทิฎฐิ หรือมีความเห็นผิดไปจากทำนองคลองธรรมนั้น มีอยู่ด้วยกัน

10 ประการ โดยผู้ที่เป็นมิจฉาทิฎฐิจะมีความคิดเห็นดังต่อไปนี้ คือ

1. ทานที่ให้ไม่มีผล
2. ยัญที่บูชาแล้วไม่มีผล
3. การเซ่นสรวงไม่มีผล
4. ผลของกรรมดีและกรรมชั่วไม่มี
5. โลกนี้ไม่มี
6. โลกหน้าไม่มี
7. มารดาไม่มี
8. บิดาไม่มี
9. สัตว์ที่เกิดแบบโอปปาติกะไม่มี

10. ในโลกนี้ไม่มีสมณพราหมณ์ผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ จนรู้แจ้งด้วยความรู้ยั้งเองแล้วประกาศ
โลกนี้โลกหน้า

การที่มนุษย์มีมิจฉาทิฎฐินี้เอง ซึ่งถือว่าเป็นการปิดประตูกั้นกุศลธรรมทั้งปวง จึงทำให้มนุษย์
กระทำในสิ่งที่เลวร้ายลงไปยิ่งขึ้น ได้แก่ มีความกำหนดในฐานะอันไม่ชอบธรรม ความโลภไม่เลือก
ความกำหนดด้วยอำนาจความพอใจผิดธรรมดา การไม่ปฏิบัติชอบในมารดา บิดา ในสมณพราหมณ์ การ
ไม่อ่อนน้อม ต่อผู้ใหญ่ในตระกูล ตลอดจนการไม่มีจิตคิดยำเกรงในบุคคลผู้เป็นบุพการีและท่านผู้มีพระคุณ
ทั้งหลาย จนกระทั่งเกิดการสมสู่กันไม่เลือกกว่าเป็นใคร และเช่นพวกกันไม่เลือกหน้าดังที่กล่าวมาแล้ว

ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มิจฉาทิฎฐิ ซึ่งมี 10 ประการดังกล่าวมานั้น ย่อมทำให้มนุษย์ไม่รู้ ไม่เข้าใจ ตลอด
จนไม่เชื่อเรื่องการทำความดี การแบ่งปันช่วยเหลือกัน การให้ผลของบุญและบาป โลกนี้โลกหน้า ชีวิตหลัง
ความตาย ผู้มีพระคุณ ผู้มีความบริสุทธิ์ ฯลฯ เมื่อไม่เชื่อในสิ่งเหล่านี้ จึงไม่กลัวผลที่จะได้รับตามมา จึง
ทำอะไรด้วยอำนาจของกิเลส คือ ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความโลภ ความโกรธ และความหลง โดยที่ไม่มีการ
ไตร่ตรองพิจารณาให้ถี่ถ้วน ทั้งนี้เป็นเพราะปัญญาได้ถูกความเป็นมิจฉาทิฎฐิบดบังจนหมดสิ้นแล้ว การ
กระทำต่างๆ จึงทำด้วยอำนาจของตัณหา ของความอยาก เมื่อเป็นดังนี้มนุษย์และสรรพสิ่งจึงเสื่อมลงในที่สุด

ตารางแสดงความเสื่อมของมนุษย์

อายุโดยเฉลี่ย (ปี)	สาเหตุ
80,000 เหลือ 40,000 ปี	อหิณนาทาน ปาณาติบาต มุสาวาท
40,000 เหลือ 20,000 ปี	อหิณนาทาน ปาณาติบาต มุสาวาท(อย่างจงใจ)
20,000 เหลือ 10,000 ปี	อหิณนาทาน ปาณาติบาต มุสาวาท(อย่างจงใจ) ปิสุณาวาจา(ส่อเสียด)
10,000 เหลือ 5,000 ปี	อหิณนาทาน ปาณาติบาต มุสาวาท(อย่างจงใจ) ปิสุณาวาจา(ส่อเสียด) กาเมสุมิฉฉาจาร
5,000 เหลือ 2,500-2,000 ปี	อหิณนาทาน ปาณาติบาต มุสาวาท(อย่างจงใจ) ปิสุณาวาจา(ส่อเสียด) กาเมสุมิฉฉาจาร ผรุสวาจา(พูดหยาบคาบ) และลัมผัสปปลาปะ(พูดเพ้อเจ้อ)
2,500-2,000 เหลือ 1,000 ปี	อหิณนาทาน ปาณาติบาต มุสาวาท(อย่างจงใจ) ปิสุณาวาจา(ส่อเสียด) กาเมสุมิฉฉาจาร ผรุสวาจา(พูดหยาบคาบ) ลัมผัสปปลาปะ(พูดเพ้อเจ้อ) อภิชฌา และพยาบาท
1,000 เหลือ 500 ปี	อหิณนาทาน ปาณาติบาต มุสาวาท(อย่างจงใจ) ปิสุณาวาจา(ส่อเสียด) กาเมสุมิฉฉาจาร ผรุสวาจา(พูดหยาบคาบ) ลัมผัสปปลาปะ(พูดเพ้อเจ้อ) อภิชฌา พยาบาท และมิจฉาทิฏฐิ
500 เหลือ 250-200 ปี	อหิณนาทาน ปาณาติบาต มุสาวาท(อย่างจงใจ) ปิสุณาวาจา(ส่อเสียด) กาเมสุมิฉฉาจาร ผรุสวาจา(พูดหยาบคาบ) ลัมผัสปปลาปะ(พูดเพ้อเจ้อ) อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ อธรรมราคะ(ความกำหนัดในฐานะไม่ชอบธรรม) วิสมโลภะ(ความโลภไม่เลือก) มิจฉาธรรม(กำหนดด้วยอำนาจความพอใจผิด)
250-200 เหลือ 100 ปี	อหิณนาทาน ปาณาติบาต มุสาวาท(อย่างจงใจ) ปิสุณาวาจา(ส่อเสียด) กาเมสุมิฉฉาจาร ผรุสวาจา(พูดหยาบคาบ) ลัมผัสปปลาปะ(พูดเพ้อเจ้อ) อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ อธรรมราคะ(ความกำหนัดในฐานะไม่ชอบธรรม) วิสมโลภะ(ความโลภไม่เลือก) มิจฉาธรรม(กำหนดด้วยอำนาจความพอใจผิด) ไม่ปฏิบัติชอบในมารดา บิดา สมณะ พรหมณ์ ไม่อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล
100 ปี เหลือ 10 ปี	อหิณนาทาน ปาณาติบาต มุสาวาท(อย่างจงใจ) ปิสุณาวาจา(ส่อเสียด) กาเมสุมิฉฉาจาร ผรุสวาจา(พูดหยาบคาบ) ลัมผัสปปลาปะ(พูดเพ้อเจ้อ) อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ อธรรมราคะ(ความกำหนัดในฐานะไม่ชอบธรรม) วิสมโลภะ(ความโลภไม่เลือก) มิจฉาธรรม(กำหนดด้วยอำนาจความพอใจผิด) ไม่ปฏิบัติชอบในมารดา บิดา สมณะ พรหมณ์ ไม่อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล กุศลกรรมบถ 10 หายไป อกุศลกรรมจักเจริญรุ่งเรือง
10 ปี เหลือ 7 วัน	มนุษย์จะสมสู่และฆ่ากันเองโดยไม่เลือกกว่าใครเป็นใคร (ยุคมหิคัลญญ)

5.7 วิธีปกป้องโลกและทำให้โลกเจริญขึ้น

ดังได้กล่าวแล้วว่า เมื่อถึงยุคที่มนุษย์มีอายุขัย 10 ปี จะเกิดช่วงเวลาที่เราเรียกว่า ลัทธิอันตราย¹ ขึ้น โดยจะมีระยะเวลาทั้งสิ้น 7 วัน ซึ่งใน 7 วันนี้ มนุษย์จะสำคัญกันและกันว่าเป็นเนื้อ¹ ต่างถืออาวุธตามบรรดามีทั้งก้อนอิฐ ท่อนไม้ ของมีคม เข้าทำร้ายกันและกันอย่างกว้างขวาง เกิดการล้มตายของประชากรโลกทั่วทุกหัวระแหง มนุษยชาติล้มตายเป็นอันมาก แต่จะมีมนุษย์บางกลุ่มที่หลบซ่อนจากการฆ่าครั้งใหญ่ นั้นเมื่อรอดชีวิตแล้ว ต่างก็ร้องไห้เห็นอกเห็นใจกัน และได้คิดว่าความเลื่อมความพินาศที่เกิดขึ้น เป็นเพราะต่างก็กระทำในสิ่งที่เป็นอกุศล จึงชวนกันกระทำในสิ่งที่เป็นกุศล

เมื่อมนุษย์ต่างก็กระทำในสิ่งที่เป็นกุศล ความเจริญก็เกิดขึ้น อายุขัยมนุษย์ยาวขึ้น มนุษย์ยุคถัดจากนั้นบำเพ็ญกุศลธรรมมากขึ้นไปอายุขัยก็มากขึ้นตามลำดับ สิ่งแวดล้อมดีขึ้น โลกเจริญขึ้น จนกระทั่งมนุษย์มีอายุยืนถึงสองสหัสวรรษ โดยที่กุศลธรรมที่มนุษย์พากันประพฤติปฏิบัตินี้ เรียกว่า กุศลกรรมบถ คือทางแห่งกุศลกรรม อันเป็นความดี และเป็นทางนำไปสู่สุคติ ซึ่งมีด้วยกัน 10 ประการ โดยจัดแบ่งการกระทำออกเป็น 3 ทาง คือ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ ดังนี้

การกระทำทางกาย เรียกว่า **กายกรรม** มี 3 ประการ ประกอบด้วย

1. เว้นจากการปลงชีวิต และเบียดเบียนทั้งมนุษย์และสัตว์
2. เว้นจากการถือเอาสิ่งของ โดยที่เขาไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย
3. เว้นจากการประพฤติดื้อในกาม ไม่ล่วงละเมิดประเวณีทางเพศ

การกระทำทางวาจา เรียกว่า **วจีกรรม** มี 4 ประการ ประกอบด้วย

1. เว้นจากการกล่าววาจาเท็จ
2. เว้นจากการกล่าววาจาส่อเสียด
3. เว้นจากการกล่าววาจาหยาบคาย
4. เว้นจากการกล่าววาจาเพ้อเจ้อ

การกระทำทางความคิด เรียกว่า **มโนกรรม** มี 3 ประการ ประกอบด้วย

1. อนริชฌา ไม่คิดเพ่งเล็งอยากได้ของผู้อื่น
2. อพยาบาท ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น
3. สัมมาทิฐิ มีความเห็นถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

สัมมาทิฐิ คือความเห็นที่ตรงข้ามกับความเห็นที่เป็นมิจฉาทิฐิ มีทั้งสิ้น 10 ประการ ได้แก่ มีความเข้าใจถูกในสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. ทานที่ให้แล้วมีผล

¹ เป็นคำที่หมายถึงสัตว์จำพวกแก่ง กวาง ละอง ละมั่ง สมัน ทราย ฯลฯ ซึ่งเป็นสัตว์ที่ได้รับความนิยมล่าเพื่อมาทำเป็นอาหาร.

2. ยัญที่บูชาแล้วมีผล
3. การเซ่นสรวงมีผล
4. ผลของกรรมดีกรรมชั่วมีผล
5. โลกนี้มี
6. โลกหน้ามี
7. มารดามี
8. บิดามี
9. สัตว์ที่เกิดแบบโอปปาติกะมี
10. ในโลกนี้มีสมณพราหมณ์ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ จนสามารถเห็นแจ้งด้วยความรู้ยิ่ง แล้วประกาศโลกนี้โลกหน้า

เพราะเหตุที่มนุษย์ประพฤติกกรรมอันเป็นกุศล จึงทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นตามลำดับ โลกเจริญและสงบสุขขึ้น มนุษย์มีอายุขัยยาวนานขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมนุษย์มีสัมมาทิฐิ ทำให้มนุษย์เข้าใจในความเป็นจริงของโลกและชีวิต จึงกระทำการกุศลกรรมยิ่งๆ ขึ้นไปตามลำดับ

5.8 ประโยชน์ของการเข้าใจเรื่องความเจริญและความเสื่อมของมนุษย์

เนื่องจากโลกได้หล่อหลอมให้มนุษย์คิดพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้ความเจริญทางด้านวัตถุส่งผลต่อชีวิตมากขึ้น แต่ทางด้านจิตใจกลับเสื่อมลง ซึ่งจะเห็นได้จากการทำผิดศีลธรรมอย่างรุนแรงในสังคมแต่กลับถูกมองว่าเป็นเรื่องธรรมดา เช่น การชักชวนเพื่อนไปดื่มสุราอย่างเปิดเผย แต่การไปวัดต้องแอบไป ไม่กล้าชวนคนทำความดี ดังนั้นจากการศึกษาเรื่องประโยชน์ของความเจริญและความเสื่อมของมนุษย์ย่อมสามารถช่วยให้เราเกิดสติปัญญาสอนตัวเองให้เลือกสร้างความเจริญในปัจจุบันให้ดีที่สุด กล่าวคือ

- 1) ทุกคนต้องรีบทำแต่กรรมดีตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เพราะการเกิดมามีโชคดีในชาตินี้ เนื่องจากกรรมในอดีตส่งผล ก็พึงคิดว่าผลของกรรมดีมีวันสิ้นสุด ดังนั้นเราจึงต้องเร่งสร้างกรรมดีให้เจริญมากที่สุด เพื่อติดเป็นนิสัยไปทุกภพทุกชาติและอีกประการเวลาในการสร้างความเจริญให้แก่ชีวิตของเรามีจำนวนจำกัด
- 2) ต้องไม่ก่อกรรมชั่วใหม่อย่างเด็ดขาด เพราะตระหนักถึงผลร้ายนานาชนิดที่จะติดตามมาทั้งแก่ตนเอง เพื่อนร่วมโลก และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ
- 3) ต้องไม่อยู่เฉยๆ โดยไม่สร้างกรรมดีอะไรเลย พึงระลึกเสมอว่าการอยู่เฉยๆ นอกจากไม่มีกำไรแล้ว ยังเป็นการเอาต้นทุนเก่ามาใช้ ซึ่งมีแต่จะหมดไปทุกวัน
- 4) ต้องใช้ร่างกายอันเป็นที่อาศัยของใจให้คุ้มค่ามากที่สุด แม้ว่าร่างกายจะสมบูรณ์มากหรือไม่ค่อยสมบูรณ์ก็ตาม ยังสามารถใช้สร้างกรรมดีได้อย่างมากมาย ต่างกับร่างกายของสัตว์ดิรัจฉาน แม้จะมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง แต่ก็ยากที่จะใช้สร้างความดีให้กับตัวเองได้

จากการศึกษาเรื่องความเจริญและความเสื่อมอย่างถ่องแท้ แล้วตั้งใจทำความดีอย่างเต็มกำลัง เพื่อพัฒนาความเจริญทางกายกับทางใจ ให้ไปสู่เป้าหมายที่แท้จริงของมนุษย์ คือ ทำพระนิพพานให้แจ้ง

มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความไม่รู้ มีวิชาครอบงำอยู่ตั้งแต่เกิด ทำให้ลืมเรื่องราวว่าก่อนจะเกิดเรามาจากไหน ทำไมถึงมาเกิดอยู่ในโลกนี้ได้ และเมื่อตายแล้วจะไปอยู่ที่ไหน เรื่องเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ค้างอยู่ในใจของมนุษย์ทุกยุค ทุกสมัย ตราบเท่าที่ยังไม่เจอผู้รู้ที่แท้จริงที่จักนำพาให้พ้นจากความทุกข์ในวัฏสงสาร แต่เมื่อได้เจอกัลยาณมิตรผู้ประเสริฐที่สุดในโลกคือพระพุทธเจ้า เมื่อนั้นก็จักสามารถรู้เป้าหมายชีวิตที่แท้จริง โดยผ่านคำสอนของพระองค์ และถึงแม้ว่าในยุคนี้เราจะเกิดมาไม่ทันพระองค์ แต่เราก็ได้เกิดมาทันเจอคำสอนของพระพุทธองค์ และได้เกิดมาในยุคที่พระพุทธศาสนายังคงอยู่ในโลก ซึ่งมีพระสงฆ์ผู้สืบทอดพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเผยแผ่ธรรมะให้โลกรู้ ถึงคุณลักษณะของกัลยาณมิตรผู้เป็นต้นแบบของความเจริญ มาเปรียบเทียบกับลักษณะของคนพาลที่เป็นทางมาแห่งความเสื่อม โดยได้เปรียบเทียบไว้หลายพระสูตรดังต่อไปนี้

ตารางเปรียบเทียบลักษณะของคนพาลและบัณฑิต

ลักษณะของคนพาล	ลักษณะของกัลยาณมิตร (บัณฑิต)
1) กายทุจริต ¹ 2) วาจาทุจริต 3) มโนทุจริต	1) กายสุจริต 2) วาจาสุจริต 3) มโนสุจริต
1) คิดชั่ว ² 2) พูดชั่ว 3) ทำชั่ว	1) คิดดี 2) พูดดี 3) ทำดี
1) ไม่เห็นความผิดของตนเองว่าเป็นความผิด ³ 2) รู้ว่าตนทำผิดแล้ว ก็ไม่ยอมขอโทษ 3) เมื่อผู้อื่นทำผิดแล้วขอโทษ ก็ไม่ยอมให้อภัย	1) เห็นความผิดของตนเองว่าเป็นความผิด 2) รู้ว่าตนทำความผิดแล้ว ก็ยอมขอโทษ 3) เมื่อผู้อื่นทำความผิดแล้วขอโทษ ก็ยอมให้อภัย

¹ ลักขณสูตร, อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต, มก. เล่ม 34 ข้อ 441 หน้า 5.

² จินตสูตร, อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต, มก. เล่ม 34 ข้อ 442 หน้า 7.

³ อัจฉยสูตร, อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต, มก. เล่ม 34 ข้อ 443 หน้า 9.

ลักษณะของคนพาล	ลักษณะของกัลยาณมิตร (บัณฑิต)
1) ตั้งปัญหาโดยไม่แยกคาย (ทำสิ่งที่ไม่เป็นปัญหาให้เป็นปัญหาเพราะคิดไม่ถุกวิธี) ¹ 2) แก้ปัญหาโดยไม่แยกคาย (กล่าวสิ่งที่เป็นปัญหาว่าเป็นปัญหา) 3) เมื่อคนอื่นแก้ปัญหาได้โดยแยกคาย ก็ไม่อนุโมทนาบุญ	1) ตั้งปัญหาโดยแยกคาย (ไม่ทำสิ่งที่เป็นปัญหาให้เป็นปัญหา เพราะคิดถุกวิธี) 2) แก้ปัญหาโดยแยกคาย (ไม่กล่าวสิ่งที่ไม่เป็นปัญหาว่าเป็นปัญหา) 3) เมื่อคนอื่นแก้ปัญหาได้โดยแยกคาย ก็อนุโมทนาบุญ
1) กายกรรมที่เป็นอกุศล ² 2) วลีกรรมที่เป็นอกุศล 3) มโนกรรมที่เป็นอกุศล	1) กายกรรมที่เป็นกุศล 2) วลีกรรมที่เป็นกุศล 3) มโนกรรมที่เป็นกุศล
1) กายกรรมที่เป็นโทษ ³ 2) วลีกรรมที่เป็นโทษ 3) มโนกรรมที่เป็นโทษ	1) กายกรรมที่ไม่เป็นโทษ 2) วลีกรรมที่ไม่เป็นโทษ 3) มโนกรรมที่ไม่เป็นโทษ
1) กายกรรมที่เป็นการเบียดเบียน ⁴ 2) วลีกรรมที่เป็นการเบียดเบียน 3) มโนกรรมที่เป็นการเบียดเบียน	1) กายกรรมที่ไม่เป็นการเบียดเบียน 2) วลีกรรมที่ไม่เป็นการเบียดเบียน 3) มโนกรรมที่ไม่เป็นการเบียดเบียน

จากตาราง เราพอจะสรุปได้ว่าผลของความเลื่อมและความเจริญ อยู่กับการกระทำของแต่ละบุคคล และส่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ กัลยาณมิตร ผู้รู้เป้าหมายชีวิตว่าเราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี เพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง ดังนั้นเราจึงควรทำความเพียรให้เกิดขึ้นดังที่พระลัมมาลัมมพุทธเจ้าทรงจำแนกลักษณะของความเพียรไว้ 4 ประการ ดังต่อไปนี้⁵

- 1) เพียรระงับอกุศลธรรมอันเป็นบาปที่ยังไม่เกิด ไม่ให้เกิดขึ้น
- 2) เพียรละอกุศลธรรมอันเป็นบาป ให้หมดไป
- 3) เพียรเจริญกุศลที่ยังไม่เกิดขึ้น ให้เกิดขึ้น
- 4) เพียรยังกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ให้เจริญยิ่งขึ้น

¹ อโยนิโสสูตร, อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต, มก. เล่ม 34 ข้อ 444 หน้า 11.

² อกุศลสูตร, อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต, มก. เล่ม 34 ข้อ 445 หน้า 14.

³ สารวัชชสูตร, อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต, มก. เล่ม 34 ข้อ 446 หน้า 15.

⁴ สัพพาปชชสูตร, อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต, มก. เล่ม 34 ข้อ 447 หน้า 15.

⁵ ปธานสูตร, อังคุตตรนิกาย จตุกนิบาต, มก. เล่ม 35 ข้อ 69 หน้า 219.

เนื่องจากเราจำเป็นจะต้องเกิดมาอีกหลายชาติเพื่อมาสร้างบารมีทั้ง 30 ทศให้เต็มเปี่ยม ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องศึกษาเรื่องโลกและชีวิตให้ลึกซึ้ง เนื่องจากระยะเวลาการตั้งขึ้นของโลกมีช่วงเวลาที่ยาวมาก แต่ช่วงเวลาที่มนุษย์สามารถลงมาสร้างบารมีมีเพียงแค่ 1 ใน 4 เท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่มียุ่อย่างจำกัด

สรุป

เป้าหมายของชีวิตมนุษย์คือการเกิดมาสร้างบารมี เพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง ซึ่งเป็นธรรมที่ประกอบแต่กรรมดี เป็นกุศลกรรมนำไปสู่ความเจริญของชีวิต แต่เมื่อใดที่มนุษย์หลงลืมเป้าหมายชีวิต การกระทำต่างๆ เบี่ยงเบนเป็นไปทางธรรมฝ่ายบาป เรียกว่า อกุศลกรรม เป็นการประกอบแต่กรรมชั่วนำไปสู่เส้นทางแห่งความเสื่อม เป็นเหตุให้ติดอยู่ในวัฏสงสารอันยาวนาน

จากการที่ได้ศึกษาความรู้ในพระพุทธศาสนา ทำให้เราทราบว่า ในช่วงที่ผ่านมาในอดีต ได้มีพระพุทธเจ้าทรงเสด็จเข้าพระนิพพานตั้งแต่พระองค์แรกและองค์ต่อมาจนมากกว่าเมล็ดทรายในท้องมหาสมุทร และพระพุทธเจ้าพระองค์ปัจจุบันของพวกเรา พระองค์ก็เสด็จปรินิพพานนานกว่า 2,500 ปีแล้ว

แต่ทั้งที่เป็นเช่นนี้ แล้วเหตุใดเราจึงยังตกค้างอยู่ในวัฏสงสาร ยังไม่ไปไหน พอจะสรุปได้ว่า เพราะ สัมมาทิฐิ (ความเห็นถูก) ในใจเรายังไม่มั่นคงพอ และเมื่อมีเหตุหลายอย่างที่ทำให้เราลืม เช่น การเกิด ความแก่ ความเจ็บ และความตาย เมื่อเราเผลอไปทำบาป โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้ร่างกายมนุษย์เสื่อมลง อายุก็ลดน้อยลง ผิพรรณวรรณะก็เสื่อม

เมื่อตายแล้วก็ต้องไปชดใช้กรรมในอบาย เพื่อรับผลที่ตนเองทำมาอย่างยาวนาน และกว่าจะมาเกิดเป็นมนุษย์อีกก็เป็นการยากมากๆ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์แล้ว เศษกรรมที่เคยทำมา ยังตามขัดขวางมิให้ทำความดีได้โดยง่าย บังคับให้ต้อง ยากจน ใจ เจ็บ และตายเร็วกว่าอายุขัยของมนุษย์ในยุคอื่นๆ ต่อเมื่อมีโอกาสพบกัลยาณมิตร ได้มาปลูกฝังสัมมาทิฐิให้เข้าไปอยู่ในใจอย่างมั่นคง ทำให้เมื่อมีเหตุการณ์เลวร้ายเกิดขึ้น ก็ยังมีสติตั้งมั่นในการทำความดีสืบต่อไปอย่างไม่หวั่นไหว

ดังนั้น เมื่อเราโชคดีที่ได้เรียนรู้เรื่องราวความเป็นจริงของชีวิต ตลอดจนได้มาพบกัลยาณมิตร ทำให้เราทราบว่าโลกนี้ไม่มีอะไรใหม่ เราเกิดมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน จึงไม่มีอะไรที่น่ายินดี หรือเพลิดเพลิน ฉะนั้นเราควรที่จะเร่งรีบสั่งสมบุญกุศล สร้างบุญบารมีให้มากๆ เพื่อที่เราจะได้ไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิด ในวัฏสงสารที่เราไม่สามารถจะมั่นใจได้ว่าเราจะโชคดีไปทุกชาติอีก

กิจกรรม

หลังจากนักศึกษาได้ศึกษา บทที่ 5 ความเสื่อมของจักรวาล จบโดยสมบูรณ์แล้ว
โปรดทำแบบประเมินตนเองหลังเรียนบทที่ 5 และกิจกรรม 5.1, 5.2 ในแบบฝึกปฏิบัติบทที่ 5
แล้วจึงศึกษาบทที่ 6 ต่อไป

